

Našich netopýrů se kvůli koronaviru obávat netřeba

Společná tisková zpráva České společnosti pro ochranu netopýrů a Agentury ochrany přírody a krajiny ČR – Praha, 27. 4. 2020

Vědecké výzkumy potvrzují, že netopýři nejsou o nic více nebezpeční než jiné druhy zvířat v naší přírodě a nešíří nemoc COVID-19. Výskyt kolonií netopýrů na půdách či v podstřeší domů tedy nepřináší zvýšené zdravotní riziko. Česká společnost pro ochranu netopýrů (ČESON) ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR) proto apeluje na veřejnost, aby nedocházelo k pronásledování netopýrů či likvidaci jejich úkrytů. V případě jakýchkoliv pochybností je možné obrátit se na odborníky, kteří pomohou vyřešit konkrétní situaci.

V posledních týdnech média opakovaně varují veřejnost před netopýry jakožto údajnými potenciálními zdroji koronaviru způsobujícího onemocnění COVID-19. Vědecké studie však ukazují, že přímým zdrojem infekce nebyli netopýři, ale jiní rezervoároví hostitelé [1]. Totéž platí pro předchozí epidemie onemocnění SARS a MERS. U netopýrů se sice vyskytují viry podobné lidským koronavirům, jsou zde však velmi důležité rozdíly.

„Genomická struktura lidských koronavirů se od předkovských netopýřích virů liší výrazně odlišnou skladbou dvou genů, které zprostředkují omezení antivirové obrany hostitele. Hlavním zdrojem virulence se tak pravděpodobně stala až aktivizace těchto genů u mezihostitelů. Je tedy zřejmé, že recentní epidemie lidských koronavirů mají jiné pozadí než přímý kontakt lidí s netopýry. U koronavirů evropských druhů netopýrů navíc jeden z výše uvedených klíčových genů zcela chybí,“ říká prof. RNDr. Ivan Horáček, CSc. z katedry zoologie Přírodovědecké fakulty UK, který je zároveň předsedou ČESON.

V Evropě včetně České republiky žijí vrápenci a netopýři často v těsné blízkosti člověka. Kolonie samic s mláďaty sídlí na půdách či ve škvírách pod střechami budov, některé druhy využívají také štěrbin v panelových domech.

„Vzhledem k mnohdy zkresleným informacím v médiích narůstají obavy veřejnosti z kontaktu s netopýry. Porozumění a vstřícnost lidí vůči soužití s netopýry je přitom zásadní pro ochranu těchto ohrožených živočichů. Likvidace tradičních úkrytů netopýrů může mít fatální dopad na jejich populace. Chtěli bychom proto vyzvat veřejnost, aby bez konzultace s odborníky neprováděla žádné zásahy v úkrytech netopýrů. Přítomnost netopýrů či jejich trusu v budovách nepředstavuje zvýšené zdravotní riziko, soužití s nimi navíc bývá obvykle bezproblémové. V případě jakýchkoliv pochybností se na nás lidé mohou obrátit, abychom ve spolupráci se státními orgány ochrany přírody zajistili vhodné řešení,“ doplňuje Eva Cepáková, koordinátorka projektů ČESON na ochranu netopýrů.

„V České republice má domov 27 druhů vrápenců a netopýrů. Tyto pozoruhodné živočichy chrání český zákon o ochraně přírody a krajiny i několik mezinárodních úmluv. Netopýrů se není třeba bát,

stačí se k nim chovat stejně jako k jiným volně žijícím zvířatům – především na ně bezdůvodně nesahat, protože mohou v sebeobraně citelně kousnout. Kdo chce zjistit, kde netopýři žijí, může se podívat do Nálezové databáze ochrany přírody, kterou spravujeme. Uvítáme, když nám lidé budou svá pozorování netopýřů hlásit, abychom tak získali další data o jejich výskytu, třeba pomocí mobilní aplikace BioLog [2]. Vhodná příležitost, jak poznat tyto létající noční savce, je na sklonku léta, kdy Česká společnost pro ochranu netopýřů každoročně ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR pořádá Mezinárodní noc pro netopýry,“ vysvětluje Vladimír Hanzal z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR, který se monitoringem netopýřů zabývá.

Poznámky:

[1] Vědecká fakta a informace o volně žijících druzích živočichů a onemocnění COVID-19:

https://cdn.ymaws.com/www.eazwv.org/resource/resmgr/files/transmissible_diseases_handbook/5th_ed_transmissible_diseases_handbook/chapters/covid19_faq_17march_2020.pdf

Stanovisko mezinárodních úmluv (CMS, EUROBATS a AEWA): fakta o netopýrech a onemocnění COVID-19:

<https://www.eurobats.org/node/2593>

Úmluva ochraně stěhovavých druhů volně žijících živočichů (CMS):

<https://www.cms.int/en/news/opinion-far-being-our-enemies-bats-need-protection-now-more-ever>

[2] Aplikace BioLog funguje jako zápisník pozorovaných druhů zvířat a rostlin. Díky ní můžete také zjistit, jaké druhy se ve vašem okolí vyskytují. Více na <http://biolog.nature.cz>

Kontakt:

Eva Cepáková, ČESON, 732 615 295, netopyr@ceson.org

Vladimír Hanzal, AOPK ČR, 724 171 121, vladimir.hanzal@nature.cz

Karolína Šůlová, AOPK ČR, 724 102 406, karolina.sulova@nature.cz

